

спеціалістами, а інша половина навчається лише для того, щоб отримати диплом, стипендію, після закінчення університету працювати де завгодно, тільки не за спеціальністю.

3. Основними причинами стресу студенти вважають навчальне навантаження і страх перед майбутнім. Переживання стресу призводить до депресії, поганого сну та поганої концентрації уваги. Найчастіше студенти відновлюють сили прогулянками на свіжому повітрі, міцним сном, спілкуванням з друзями та з коханою людиною.

Отже, за допомогою отриманих даних по всіх використаних методах, ми можемо судити про переживання кризи «середини навчання» студентів-психологів. Період середини навчання, який супроводжується написанням наукових робіт, студенти вважають складним і важким. Навчальне навантаження та страх перед майбутнім викликають стрес. В цей період має місце усвідомлення і уточнення навчальних інтересів і, внаслідок цього, зміна навчальної мотивації. Половина групи має зовнішню мотивацію щодо навчання – отримання диплому, а інша половина має внутрішню мотивацію – прагнення стати високо кваліфікованим спеціалістом.

Список використаних джерел

1. Зеер Э.Ф., Сыманюк Э.Э. Кризисы профессионального становления личности // Психологический журнал. – 1997. – № 6. – 556с.
2. Пряжников Н.С., Пряжникова Е.Ю. Профориентация. Учебное пособие для вузов. – М, 2007.- С.131-140.
3. Хазратова Н. Психологічні проблеми та особистісні кризи студентського віку // Особистісні кризи студентського віку: Зб. наук. статей. / За ред. Т.М.Титаренко. – Луцьк, 2001. – С.14-

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБРАЗУ БРЕХУНА ТА ПРОЯВУ БРЕХНІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Мисечко Катерина
студентка 4 курсу соціально-
психологічного факультету

Науковий керівник:
кандидат психологічних наук,
доцент **О.В. Мазяр**

Юнацькій вік є важливим в житті людини, оскільки саме в цей час формується її самосвідомість, стійка система уявлень про самого себе як цілісну особистість, про свою відмінність від інших

людей. Також відбувається засвоєння гендерних уявлень та стереотипів, які фіксуються в процесі соціалізації юнаків та юнок. На основі цих уявлень формуються власні уявлення відносно різних сфер життєдіяльності та сприйняття інших людей як особистостей.

Феномен брехні давно відомий в суспільстві і вивчається як зарубіжними, так і вітчизняними вченими. Серед них можна виокремити таких вчених як П. Екман, О. Фрай, У. Фрізен, І.П. Шкуратова, К. Мелітан. Про особливості юнацького віку писали такі вчені як З. Фрейд, А. Фрейд, Е. Еріксон, О.М. Леонтьєв, Д.Б. Ельконін, І.С. Кон. Проаналізувавши визначення поняття "брехня" перерахованих вище вчених, можна зробити висновок, що у всіх цих визначеннях є спільне: це – свідомо дія, якою одна людина вводить в оману іншу, роблячи це навмисне, без попереднього повідомлення про свої цілі й без чітко вираженого з боку жертви прохання не розкривати правди. "Образ брехуна" – це вигляд людини, яка часто говорить неправду, відтворена у свідомості, пам'яті або створена уявою.

Метою дослідження було визначити, який вид брехні домінує у юнок та юнаків, а також визначення особливостей образу брехуна у юнацькому віці. Дослідження проводилось впродовж 2015-2016 років на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка за участю 100 досліджуваних віком від 18 до 21 року.

Дослідження проводилось у два етапи:

1) Проведення дослідження за допомогою опитувальника "Види брехні" І.П. Шкуратової, який допоміг визначити, який вид брехні є домінуючим у юнок та юнаків;

2) Для реконструкції системи індивідуальних значень обрано психосемантичний підхід, який включає в себе асоціативний експеримент та факторний аналіз, що дозволило нам сконструювати образ брехуна у свідомості юнаків та юнок.

В результаті наших досліджень можна зробити такі висновки:

1. У юнаків та юнок переважаючим видом брехні є *етикетна брехня* (500 балів). За трактуванням І.П. Шкуратової, етикетна брехня – найпоширеніший і нешкідливий вид брехні, оскільки вона здійснюється на основі загального договору про дотримання етикету. Всі про це знають і тому самі повинні робити поправку при сприйнятті цього виду брехні. Досить близько до етикетної брехні розташовується *брехня замовчування* (492 бали). Вона не є власне брехнею, оскільки спотворення інформації здійснюється за рахунок неповноти картини. Тобто, володіючи повною інформацією, досліджувані воліють не надавати всю інформацію, а лише її частину.

У юнок переважаючим видом брехні також є етикетна брехня (515 балів). Як зазначалося, цей вид брехні не є шкідливим і, здебільшого, схвалюється суспільством. Близьких показників до домінуючого типу брехні немає, проте на другій та третій позиції розташовується брехня замовчування (450 балів) та брехня-самопрезентація (447 балів). П. Екман вказував, що брехня замовчування є пасивним видом брехні, оскільки брехуну потрібно лише мовчати, а не вигадувати історію. За визначенням І.П.Шкуратової, брехня-самопрезентація – це вид брехні, спрямований на прикрашання свого образу. Він частіше застосовується щодо малознайомих або незнайомих людей, яким невідомі обставини реального життя мовця.

2. Для реконструювання образу у свідомості юнаків використано асоціативний експеримент, в ході якого виокремлено 427 унікальних асоціацій, які були піддані факторному аналізу. Дані оціночних матриць факторизовано за допомогою програми Statistica 6.0, в ході чого виокремлено чотири фактори, реконструкція яких представлена на семантичному полі.

Зокрема, можна відмітити домінування уявлень про недовіру та брехню в образі брехуна у свідомості юнаків. Конструкти "брехня" та "недовіра" досить близько розташовані на семантичному полі, що може свідчити про те, що ці поняття корелюють між собою. Другий фактор утворений одним поняттям "підлий". Ця категорія має позитивний полюс, тобто є важливою при сприйнятті брехуна. Це дає змогу зробити висновок, що в юнаків брехун викликає осуд та асоціюється з низьким моральним рівнем культури. Третій фактор утворений лише одним конструктом "розчарування" з позитивним полюсом, що дозволяє припустити, що юнаки пов'язують власні уявлення про образ брехуна із цим поняттям. Можливо, це поняття виникло внаслідок певного негативного досвіду спілкування. Аналізуючи четвертий фактор можна зробити висновок, що поняття "лицемір" є одним з домінуючих в свідомості юнаків відносно образу брехуна. Накопичений відсоток дисперсії чотирьох факторів (63%) дозволив нам описати більшу половину масиву даних.

Список використаних джерел:

1. Горбунова В.В. Структура психосемантичного дослідження // Соціальна психологія. – 2007. – №1. – С.170-178.
2. Горошко Е. И. Интегративная модель свободного ассоциативного эксперимента / РАН. Инос. Языкознания. – Х., 2001. – 320 с
3. Екман П. Теорія брехні / Пер. з англ. – К. : KM Publishing, 2014. – 320 с.
4. Мелитан К. Психология лжи / К. Мелитан ; пер. с фр. – М. : Изд. А.Сомов, 1903. – 214 с.

5. Самопредъявление личности в общении: монография / И. П. Шкуратова. – Ростов н/Д. : Изд-во ЮФУ, 2009. – 192 с.
6. The Compact Edition of the Oxford English Dictionary. New York: Oxford University Press, 1971, p. 1616

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ПРАЦЮЮЧОЇ МОЛОДІ

Михайлівський Сергій
студент 4 курсу соціально-
психологічного факультету

Науковий керівник:
кандидат филозофських наук,
доцент **Г.В.Пирог**

Політичні орієнтації – це уявлення людей про відповідні їх потребам цілі політичної діяльності і засоби досягнення цих цілей (Г. Ділігенський) [1]. Молодь – соціально-демографічна група, що виділяється на основі сукупності вікових характеристик, особливостей соціального становища та обумовлених тими і іншими соціально-психологічними властивостями (І.С. Кон) [2]. Дослідження політичної свідомості молоді свідчать про відсутність будь-якої більш-менш чіткої картини світу, що позначається і на особливостях політичної свідомості молоді [2].

Для вивчення політичної орієнтації була використана методика дослідження політичних орієнтацій особистості (Г. Пирог) [3]. Загальна вибірка досліджуваних складала 30 опитуваних, працюючих у різних професійних галузях, від 20 до 25 років, 15 чоловічої та 15 жіночої статі.

За результатами теоретичного та емпіричного аналізу особливостей політичної орієнтації працюючої молоді можна зробити такі висновки:

1. Проаналізувавши результати дослідження, було виявлено, що політикою цікавляться 33% опитуваних, 33% вагаються та 33 % зовсім не цікавляться нею. Ці дані говорять про те, що працююча молодь не дуже цікавиться політикою, нею цікавиться лише третина опитуваних

2. Результати показали, що наша молодь скоріше негативно, ніж позитивно ставиться до політичних змін, які відбуваються зараз в країні, так її оцінили 37 % опитуваних. Натомість не один опитуваний не оцінив позитивно політичні зміни.